

U g e s k r i f t

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 10.

Lørdagen den 6te Marts 1858.

2den M^{ar}g.

Indhold.

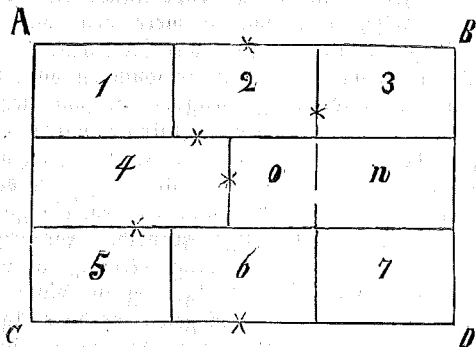
Uddrag af Indberetning om Søndre Bergenhus Amts Landbrugsstole for Aaret 1856. — Drivbænken. — Inden- og udenlandske Esterretninger.

Uddrag af Indberetning om Søndre Bergenhus Amts Landbrugsstole for Aaret 1856.

(Fortsat fra No. 9.)

Men lader os nu lægge Mærke til, hvorledes Jordens fysiske Bestaffenhed ytrer sin Indflydelse ved Benyttelsen af Jorden. Der gives store Strækninger (i mange Lande), hvor Jordsmønnet eller det eller de øverste Jordlag (baade i Plougdybde og saa dybt, som Planterne naa ned med deres Rødder, og vel og saa dybt, som man kommer ved Grøftning og andre dybtgaaende Arbejder) er saavidt eens bestaffen, at det for Dyrringen kan ansees som eens. (Magtet smaa Forskelligheder, som det vilde være uoverkommeligt at udfinde og ordne Driftsmaaden efter).

Paa saadanne Steder har man tilbels efter foretagen Dverveielse og med tilstrækkelige Midler indrettet saadant Berelbrug, som yder mange Fordele, og hvorom man kan gjøre sig en omtrentlig Forestilling ved Følgende:

ABCD være en Gaard, hvor paa Stykket o alle Bygninger findes, hvor Stykket n benyttes til Have, Dplagstomter og andet Brug, og de øvrige Stykker 1—7 indbyrdes ere lige store og forsynede hvert paa to modsparende Sider med gode Beie, og hvor ellers er sørget for rigelig

Afgang (de med X udmærkede lige Linier betegne i deres hele Rængde gode og altid tilgængelige Beie, uberegnelige Undtagelser fraregnede). Naar man nu saaledes stedse fra to Sider har god Afgang til disse Stykker, og de ere (som anført) indbyrdes lige store, eens bestafne, hælde lige meget eller lige lidet og bekvemt for Dyrring, saa vil det indsees, at enten Jorden er fattig eller rig paa Næringsstoffer, saa vil den Sæd følge, som passer for Stykket 1, passe lige godt for de øvrige Stykker, og da kan der faaes en meget regelmæssig Brugsmaade, naar man i en bestemt Orden vælger Sædfølgen. Dersom man bruger Stykket 1 1ste Aar til Havre, 2det Aar til Poteter, 3die Aar til Byg, 4de Aar til Turnips, 5te Aar til Byg, og da saar Græssfrø med Bygget og lader det i 6te og 7de Aar bære Græs, i den Orden, som i første høstaaende Række, der indeholder Navnene: Havre, Poteter, Byg o. s. v., saa

	1ste Aar.	2det Aar.	3die Aar.	4de Aar.	5te Aar.	6te Aar.	7de Aar.
Havre . . .	1	2	3	4	5	6	7
Poteter . . .	7	1	2	3	4	5	6
Byg . . .	6	7	1	2	3	4	5
Turnips . . .	5	6	7	1	2	3	4
Byg, hvormed saaes Græssfrø	4	5	6	7	1	2	3
Græs . . .	3	4	5	6	7	1	2
Græs . . .	2	3	4	5	6	7	1

vil man, naar dette engang er bestemt, ikke behøve at gjøre sig i Fremtiden — med mindre Forandring bliver nødvendig — nogen Uleilighed med at tænke over, hvad man bør saa i Stykket 1; thi man følger stedse samme Orden, saa at, naar 7 Aar ere forbi, saa begyndes igjen med Havre ligesom første Aar o. s. v. — Og naar man videre 1ste Aar benytter Stykkerne 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7 — nemlig alle Stykker, som høre til Berelbruget — til samme Berel, som for 1ste Stykke efter Aarsfølgen, saaledes at Nummer 2 faar Græs, No. 3 Græs o. s. v., ligesom det findes anført paa høstaaende Optegnelse, hvor under Overskriften 1ste Aar, Talene 1, 2, 3 o. s. v. angive de forskellige Aare eller Stykker, og de høstaaende Navne, hvad der skal vore i dem; og naar man videre paa lignende Maade benytter Stykkerne 2det Aar, som

hosstaaende Navne og Tallene under 2det Aar antyde, hvor Tallene, som før, betegne Stykkerne, og de i Rækken staaende Navne, hvad der skal være i dem; og naar man videre paa lignende Maade benytter Stykkerne i det 3die, 4de, 5te, 6te og 7de Aar, efter som Optegnelsen viser, saa behøver man ikke at tænke over, hvad man bør saa hvert Aar, men man har det bestemt forud. Ved saadan Fremgangsmaade opnaaes store Fordele: Jordbrugeren og hans Folk vide, hvad hvert Stykke skal bruges til; Forstaaelsen bliver lettere; hvert Aar høster man de samme Slags Avlinger og i Gjennemsnit for flere Aar i temmelig lige Mængder; har man engang faaet en god Orden for, hvor hver Sort Avling (Byg, Havre o. s. v.) bør have sin Plads, ligesaa for, hvor Redskaber bør være o. s. v., saa bliver de Gjæringer, som skulle udføres, hvert Aar næsten de samme, Avlingerne i Regelen og i det Hele taget næsten de samme; enhver Forskjel i Avlingernes Mængde (Kornets, Halmens, Græssets) lettere at overse; ligesaa bliver det lettere at bestemme, hvorvidt det Høstede kan ansees tilstrækkeligt, overflodigt eller for lidt, da der Aar efter Aar opnaaes sikrere Erfaringer. Det vil blive for vidtløftigt at opregne nogenlunde fuldstændigt de direkte og indirekte Fordele ved en saadan Brugsmaade; men enhver noget erfaren Mand vil kunne indse, at de Fordele, som saaledes naaes ved Orden, Regelmæssighed og Lighed, maa være store og staae baade Forjenselste og mangen Lettelse og Tidsbesparelse. Kan man have flere end i Exemplet anførte Stykker, saa er dette forsaavidt godt, at man kan da dyrke flere Vexler; men Ordenen og Regelmæssigheden bliver den samme; thi saamange Nummer eller Stykker man har, i saa mange Aar vexler man efter den samme Regel, indtil man begynder paa nyt af paa samme Maade. Vil man indskrænke Aarrækken f. Ex. fra 16 til 6 eller 12 Aar o. s. v., saa deler man vedkommende Jordstrækning i saa mange ligestore Dele, som der skal være Aar i Rækken. Denne Brugsmaade kalder man Rotation (o: Hjulsvingning eller Svingning om en Axe), Omlob, Vexelbrug, Kobbelsbrug og muligens ogsaa andet. Blandt de vigtigere Fordele ved et saadant Brug regnes, at man kan gjødsle sjeldnere og stærkere, hvilket er lettere og bedre for Arbejdet; at man bedre kan bestemme Virkningen af Gjødningen og derved mere rigtigt træffe det Rette, saa at man hverken gjødsler for stærkt eller for svagt. Maa man mange vilde finde, at saadan Brugsmaade bør kaldes „fuldstændigt Vexelbrug.“ Men ihvorvel det til Nød kan gaa an at kalde det saa, maa man dog betænke, at isaafald bliver dog Brugsmaaderne i Praxis meget forskellige, saa at Brugsmaaderne paa tilfyneladende eens Gaarde blive meget ulige, saafremt de skulle være, hvad de bør være og hvad der fordres af dem, nemlig de bedste eller fordelagtigste. Thi om to Verjorder ere lige store, lige beliggende, have lige Held o. s. v., saa er dog den Jord, som kaldes Verjord, saa forskellig, at den kan være i høj Grad frugtbar og i høj Grad ufrugtbar, og svare til alle Trin imel-

lem disse Grændser, saa at nogle Plantearter, som trives ypperligt i den ene, vantrives i den anden; og den Sædfolge og de Sædarter, som ville passe for den ene, ville ikke passe for den anden, saa at det Fuldstændige i Vexelbruget vilde meget komme til at indskrænke sig til Afdelingen i ligestore Stykker, og Letheden ved Brugten samt en regelmæssig Sædfolge; men Tiden for Jordens Bearbejdning, hvormeget Jorden bør bearbejdes og hvilken Sæd den bør have, med mere andet vil blive forskjelligt. Lignende er det med Sandjord og lignende med Muldjord, her iberegnet Myrjord. Naar hertil kommer, at ihvorvel mange Gaarde paa store Strækninger kunne være meget lige, saa gives der dog mange Gaarde, som ved Beliggenhed, Hælding o. s. v. i deres hele Udstrækning ere stiftede for Vexelbrug, men som have saa megen Indbyrdes Ulighed i disse Forhold, at hvad der passer for een Klasse, ikke passer for en anden. Naar hertil kommer den Indflydelse, som Luftens Tilstand udover ved sin Varme, Fugtighed, sine Vindforhold o. s. v., saa vil det indsees, at den Inddeling eller Rotation, som passer for de forskjellige Gaarde, bliver ofte meget forskjellig, og at En, som var velovet i og bekendt med Vexelbruget paa en Gaard, hvor det passede fortrinligt til Gaarden, vilde lettelig kunne anvende samme Vexelbrug til største Skade paa en anden Gaard, — og at Begrebet „fuldstændigt Vexelbrug“ saaledes ikke med Held kan benyttes til nogen bestemt Sædfolge for ligestore Aagre, men maa rette sig efter Jordens kemiske og fysiske Bestaendighed, og efter dens klimatiske og lokale Forhold; og den rette Forstaaelse bliver vel, som tidligere anført, at den Brugsmaade, hvorved man opnaar den største Nytte af Jorden, ved at vexle Sæd efter Jordens Bestaendighed og de lokale og klimatiske Forhold, forjensene helst at kaldes „fuldstændigt Vexelbrug;“ thi her er Sædvexlen saa fuldstændig, som den bør være, og heri indeholdes vel en gyldig og almindelig Regel, om den end i sin Anvendelse møder mange Vanskeligheder, medens den anden paapegede Regel søger sin Begrænsning i saadanne Forhold, som forholdsvist sjelden findes og neppe tillade en tydelig Forstaaelse, men som, jo mere den faar en sikker Begrænsning, desto mere indskrænker den sig til enkelte Gaarde, saa at Betydningen omtrent vilde blive: en fortrinlig Brugsmaade paa meget fordelagtig og bekvem Jord er „fuldstændigt Vexelbrug.“ Men det Fuldstændige i Vexelbruget (som jo er en Maade at benytte eller bruge Jorden paa) maa jo ligge i Brugsmaadens Fortrinlighed og ikke i Jordens naturlige Forhold. Forøvrigt synes det at være en almindelig Mening, at der til Vexelbrug hører ligestore Aagre og for disse en ensartet Sædfolge med i Regelen for hver Ager aarlig omværende Sæd; medens dog nogle anbefale „den frie Brugsmaade,“ som gaar ind under den af mig antagne Fortolkning af „fuldstændigt Vexelbrug.“

Naar vi nu videre betragte det anførte Exempel paa, hvorledes et Vexelbrug ordnes, saa vil det strax være klart, at paa de fleste Gaarde her

i Amtet, maasse paa alle, er Jorden saadan, at den er meget forskjellig fra den i Exemplet anførte; thi her i Amtet er Jorden meget ujævn; Jordbygninger, Bakker, Stenure, Elve, Kjær og Bunde vise os snart en Overflade, der ei tilsteder saadan snorlig Retning og regelmæssig Anordning af Aagre og Veie. Kommer hertil, at Rødder, Stene og uensartede Blandingsforholde af Jordarterne, Bandaarer, Dpfommer, Afverling af Fjeldskars, grund Jord og dyb Jord m. m. frembyder Jord, som i saa Skridis Afstand ofte er overmaade forskjellig, Jord, hvortil der udfordres meget Arbejde og ofte vanskeligt Arbejde og mange Beføstninger blot for at faa den til Moieland, end sigte til jævnt og regelmæssigt og bekvemt Moieland, — at Jorden i det Hele er lidet frugtbar Jord, saa vil enhver med Jordbruget lidet bekendt Mand indse, at et saadant Verelbrug, som Exemplet antyder, kun kunde opnaaes — og det endog kun tilnærmelsesvis — ved uhyre Beføstninger, ved at bortminere ikke alene Stene, men selv Fjeldmasser, ved at bortkjøre og paafylde og blande Tusinder af Læs Jord o. s. v. Men da man under saadanne Forhold, som de her i Amtet mest gjældende, har lidet at faa bort paa at experimentere efter uopnaaelige og lidet forstaaelige Mønstre, saa er man derimod nodt til at vælge den Brugsmåade, hvormed man opnaar den største Nytte af Jorden ved at vexe Sæd efter Jordens Bestaafenhed og de lokale og klimatiske Forhold. Og tillige bør det her mærkes, at den store Ullighed i Amtet mellem Dele af samme Gaard, mellem ofte nærliggende Gaarde og selv mellem store Distrikter (som end alt frembyder Fjeldnaturens Ujævnheder) — og videre at den i Almindelighed frugtbare Jord, og de personlige og de økonomiske Forhold samt og de lokale Forholde (Veienes Bestaafenhed, Længde o. s. v.) maa bevirke, at Stellet maa i sine ydre Former og mange praktiske Dele blive meget vextende, saa at saadanne Regler, som grunde sig paa lokale Forholde i Egne med en tæt og rig Befolkning, med store, nære og let tilgængelige Afsetningskilder og rigelige Forsyningkilder, ikke kunne passere her, — men at kun erkjendte, faste (videnskabelige) Naturlove ville have sin ubetingede Gyldighed og berettigede Indflydelse paa Brugsmåden; medens Alt saadant, som en ydre Form for disse Love under ganske andre Forholde, vil, om det eftertragtes, lettere lede vild, end til det Rette.

Efterat have forudskiftet det tidligere Anførte, skal jeg endnu bemærke med Henfyn paa det af D^{hr.} valgte Medlemmer af Overbestyrelsen brugte Udtryk: „de Vanskeligheder, der have hindret Indførelsen af et fuldkomment ordnet System,“ at Besvarelsen heraf formentlig vil findes i det forud Anførte samt hvad herefter anføres, medens jeg her specielt vil fremhæve, at det Offentlige, som forpagter Skolegaarden, er i mange Henseender formeget indskrænket, især i Raadigheden over Bygningerne, at disse ere langtfra hensigtsmæssige til deres nuværende Brug; derhos ligge de meget uhensigtsmæssigt adspredte, saa at megen Tid gaar tilspilde derved, at Skolens Personale bør i

4 forskjellige Bygninger, at Fjøs, Stald m. m. ligge langt fra hverandre, og ligesaa Opbevaringssteder for Redskaber m. m., hvorved Tilfyn m. m. vanskeliggjøres, og hvorved Veiene komme til at medtage formeget Rum, og at dele Jordstrækninger, som ellers kunde dyrkes sammenhængende. I Fjøsset er der megen Træt, dertil er det for lavt, det er ogsaa altfor lidet lyst, og til megen stor Uleilighed bliver ikke sjelden snart en snart en anden Vaas saa vaad, at Kreaturet ei taaler at ligge i den; desuden er Loftet saa utæt, at meget Støv falder fra Laden ned paa Kjørene. I Hestestalden er det ofte saa kolbt, at Vand fryser, hvilket er i flere Henseender skadeligt. I Hovedbygningen er intet Bærelse frit for Mus, men i alle vandre de omkring. Til Opbevarelse af Madvarer have kun et musfrit Sted, nemlig det i 1853 opbyggede Stabur. Alt dette strider mod „et fuldkomment ordnet System.“ Men hvorvidt man vil finde den Fremgangsmaade, som bruges her ved Skolen, velordnet i Forhold til Skolens Midler, o: Jordvei, Klima, Veikontrakt med Hr. Undahl, Bygningens og Gjerders Tilstand o. s. v., vil tildeels bero paa Opfattelsen af følgende Meddelelser:

Jeg har stadig havt Opmærksomheden henvendt paa at faa indført et regelmæssigt Sædskifte, — dels af Henfyn til Planen, dels for at anskueliggjøre et saadant for Eleverne og dem, som besøge Skolen for at se, og dels af andre Grunde, og jeg har gjort saadanne Forberedelser, at jeg haaber næste Aar (1858) at kunne indføre et afsluttet eller bestemt Sædskifte.

Efter hvad jeg nu har udviklet, haaber jeg, at man vil nogenlunde tydeligt kunne forstaa mig, naar jeg nedenfor søger at imødekomme den paa pegede „Kommitteens Betænkning“ og den af D^{hr.} valgte Medlemmer fremsatte Anmodning; og idet jeg gjør dette, skal jeg søge at udvikle lidet fuldstændigt Udskiltigt Landbrugsfolens vedkommende, erkjendende, at det maa ansees gavnligt, at der af og til sker en fuldstændigere Meddelelse, end den aarlige Beretning udtræver. —

Vaaren 1855 opmaaltes paa Landbrugsfolens Jordvei den Jord, som var dels Agerland, dels England, og som var bearbejdet i Plougdyybde, uden Henfyn til om den burde ansees for Moieland eller ei — (Moieland er formentlig saadan Jord, som i Regelen kan og bør bearbejdes med Ploug i den for Dyrningen passende Tid — altsaa f. Ex. ikke en Jord, som kun kan pløies efterat Saatiden er forbi og før Høstiden indtræffer), og fandtes da samtlige Stykker at udgjøre omtrent henved 32½ Td. Land; men den øvrige Jord bestaar formentlig af aldrig opbrudt Mark og er i det Hele taget daarlig Eng, som i gode Græsaar giver ikke ganske lidet Hø, men i flette Græsaar, som iaar her, yderst lidet. Det er saaledes (indtil efter hvert som den ubrudte Mark væsentlig forbedres) af de nævnte 32½ Td. Land, at saavel Udbyttet af Agerprodukter som Engprodukter især skal faaes. Naar det nu betænkes, at med Undtagelse af de mindste Agerflækker er det tilstrækkelige Aarsager, saasom: Bætte, Fjeldskars,

Grønde mod Husmænd og Naboer, Veie, Bygninger, Samlinger af store Stene, Bratbed og Jordbygninger, som bevirke den store Ullighed mellem Stykkerne; naar man videre betænker, at ved meget — særdeles meget — Arbeide, ved megen og kostbar Brydning, ved at bortstafte store Mængder Sten, ved megen og solid Grofning, ved at forene flere mindre Stykker ved at bryde det mellemliggende Land, eller ved at bryde ved mindre Stykker til disse for at faa større Stykker, — er den opgivne Størrelse opnaaet. Naar hertil lægges, at Stykkerne ofte ikke ere begrænsede ved lige Vinter, men ofte ved meget frogede eller boiede Vinter; naar hertil lægges, at flere Stykker dels ikke og dels ikke fuldt kunne paaregnes som Ploieland, da det dels næsten ganske eller for en større Del bestaar af saa løs Myrjord, at Arbeidsdyret synker dybt ned med Benene, saa at det ei kan trække Plougen og let kan komme til Skade, — og da de dels ere for brat eller ugunstigt beliggende, — og at lignende Mangler findes hos større eller mindre Dele af de andre Agre; naar hertil lægges, at Jorden er dels mager Sandjord, dels — med Undtagelse af et, maasse nogle Smaastykker — mager Myrjord, dels en Blanding af begge; naar hertil lægges, at ofte et Stykke, som forklaret, bestaar af lidt gammel Ager og lidt ny Ager, at saavel den ubrudte Myrjord, som og for en stor Del den ubrudte Sandjord er igjennemvævet ned i nogen Dybde med en seig Mos, som først efter flere Aars Dyrkning svinder saavidt, at Jorden bliver nogenlunde vel smuldret; naar videre betænkes, at Jorden dels har været og dels er paa flere Steder meget opfyldt med Smaasten; naar der tages tilbørligt Hensyn til, at Jorden var i en „udpint“ Tilstand ved Skolens Begyndelse, at Veiene vare meget flette, at Jorden er meget „vandsyg“ og vanskelig at grofte, og at den bestaar ofte overst af Myr eller Sand, dernæst af grov og haard Grusand opfyldt med Sten, og derpaa ofte først i 1 a 1 1/2 Alens Dybde — og mere — af fin Sand, som i Udseende har nogen Lighed med Ler; naar alt dette betænkes, saa vil en erfaren og forstandig Jordbruger kunne danne sig en Forestilling om Vanskelighederne ved at forbedre en saadan Jord, og tillige kunne danne sig en nogenlunde tilfredsstillende Mening om den Fremgangsmaade, som her er anvendt, og som for en Del bestaar i:

For at faa lidt af Gjødningskoffer som muligt skal gaa tabt, anbringes Muld paa flere Steder, hvor gjødende Stoffer udbringes, saasom ved Ildhus, Kjøkken o. s. v. og disse Stoffer blive fastede paa Muld og derpaa dækkede med Muld; paa ligneude Maade søges ved Gjødningen forebygget, at noget af den gaar tabt; herved anvendes saamegen Muld, — ogsaa fordt flere Agre tiltrænge en Tilfætning af Muld — at Gjødselen vel bliver svag i Forhold til Rumfanget, og Virkningen af den ofte mindre mærkelig Iste Aar, men Jordforbedringen større. Naar Baaren nærmer sig, overveies, hvorledes Gjødningen bedst kan anvendes, med Hensyn paa saavel de ældre Agres som de sidst fra nyt af op-

brudte Agres Tilstand, hvilken bedømmes saavel efter, hvad der kan antages ved Betragtningen af Jorden, som og efter hvorledes Vegetationen viste sig sidste Aar; herhos tages Hensyn til, at en passende Berlen af Sæd kan finde Sted, og herhos, hvor den forrige Aar til Ager opbrudte Jord er meget raa og ubekvem, hvad Slags Sæd den passer bedst for; ogsaa tages Hensyn til, hvor meget og hvilket Agerland, der kan og bør igjen lægges til Eng o. s. v. Her bedes bemærket, at Jordsmonnet ei passer for Rødkløver, som desuden ei med Held kunde dyrkes, da Landbrugsstolens Jordvei ikke er særskilt afgjærdet, saa at Betning ei har kunnet hindres fra omtrent Michali til Mai. Videre overveies, om et mere regelmæssigt Berelbrug bør paabegyndes. Et saadant paabegyndtes Baaren 1856, forsaavidt en Ager paa omtrent 1 Td. Land, hvilken Høsten 1855 i nævnte Diemed blev opbrudt af England, som ved Skolens Begyndelse var Ager og i flere Aar havde ligget til Eng, blev tilfaaet med Havre, hvormed Sædfikket skulde begynde; men da jeg i Høsten 1856 maatte standse Høstpløiningen af den, fordi Pløiningen neppe var mulig, da Høstene sank for dybt ned i den svampige Myrjord; af samme Grund med flere Grunde blev den i sin Tid igjenlagt, og da jeg opdagede, at Stene, som utvivlsomt synes at henhøre til en af de før Skolens Begyndelse anlagte Hulveiter, ragede lidt op over Agerjorden, hvoraf kan formodes, at Myrjorden er saameget sammenfunken siden nævnte Grofning, at nævnte Hulveiter ville ved fortsat Brug af Jorden komme til at odelægges, og da nævnte Agers Undergrund er meget „vandsyg“, saa at Grofter ere nødvendige, saa maa det antages, at indtil videre Undersøgelse og, i fornødent Fald, Grofning er udført, kan denne Ager ikke paaregnes til saadant Berelbrug, hvor — som paa dertil beleilige Gaarde mangesteds — Sædfølgen er fastsat for flere Aar; thi Grofningen og Hulveiternes Sætning formodes af Grunde, som det her bliver for vidtloftigt at udvise, at ville blive foretaget Sommerstid. Fordi en bestemt Følge af Værter for flere Aar og for et tilsvarende Antal omtrent ligestore Jordstykker har indtil nylig maattet antages at blive ligesaa mislyk som for den omhandlede Ager, saa har jeg fundet, at det ei var padsende at udsætte et af Landbrugsstolebestyreren opstillet System, som burde støtte sig til mere Kjenkskab til Jorden, større Omtanke og mere Beregning, end der ufordres til efter den nu tilveiebragte Overflades Beskaffenhed, hvilken er temmelig jevn, at kunne udmaale og afflikte nogle ligestore Agerstykker, svarende i Antal til en bestemt Arrække, samt bestemme en Sædfølge for dem — for de Fattiteter, som er en Følge af Misforhold mellem Hensigt og Middel. Her ligger forberedt til mere regelmæssigt Berelbrug flere Engstykker, siden Skolens Begyndelse dels ganske, dels næsten ganske opbrudte af ubrudt Mark, dels meget udvidede ved lignende Dybrydning og dels ombannede. Men førend andet England havde i tilstrækkelig Mængde til Ombygning, kunde de ikke med Jøte

lægges igjen til Ager, især da en stor Del deraf nylig er udlagt til Eng. Den ovenfor omtalte Ager, hvormed „et mere regelmæssigt Verelbrug“ paabegyndtes, tilsaædes, som nævnt, i Baaren 1856 med Havre, og da man antager, at i Almindelighed vil Agerland, som i nogle Aar har ligget til Eng og igjen er bearbejdet til Ager, første Aar give en tilfredsstillende Havreafgrøde, uden at den til samme er gjødslet, og da jeg befrygtede, at Ageren, som var høstploiet, dertil var for mager, saa lod jeg en Del af den gjødsles og den anden Del — Jorden er Myrjord og var lidt „sur“ — tyndt bestrøet med Kalk, som nedharvedes. Resultatet var: paa den gjødslede Del en frodig Væxt, paa den kalkede Del en svag og tynd Væxt, hvilket antyder en meget mager Jord, eller i alle Fald en lidet frugtbar Jord. Et tidligere lignende Forsøg med Sandjord (her anvendtes ikke Kalk) gav et lignende Resultat.

Mellem Cleverne deles Arbejdet saavidt muligt, saaledes at de faa omtrent lige Del, dog med nødvendige Undtagelser, i næsten alt Arbejde, for at de kunne faa Anledning til lige Dvælse og Erfaring i de forskellige Arbejder. At dette er til megen Uleilighed for selve Arbejdets Fremgang, saameget mere som Cleverne ved deres Ankomst ere i mange Dele uvante, er vel ligesaa indlysende, som at en saadan Fremgangsmaade er gavnlig for Skolens Diemed. Men en saadan Fremgangsmaade gjør og at den Nytte, som Bestyreren har af Clevernes Arbejde, er langt fra saa stor som den vilde være, om Arbejdet kunde alene ordnes for at faa meget udrettet, og den fremkalder endog betydelige Tab og mindre fuldkomment Arbejde. Saaledes maa her hver Baar anvendes meget mere til Udsæd, naar Cleverne, der oftest aldrig før have saaet, tilsa, som her brugeligt, Størstedelen af Agerlandet. Herved tabes flere Tønder Korn hver Baar; dertil bliver Udbyttet mindre ved en flattere Saaning, end ved en bedre, hvorved ogsaa tabes, og maaft mere; men Cleverne bør jo læres til og øves i at saa. Men saadan Saaning med dens Virkninger er jo aldeles stridende mod Reglerne for et „Monsterbrug“ eller „et fuldkomment ordnet System“ og saaledes er det helt igennem, at et Skolebrug hvor Dvælse og Duellighed skal erhverves, ikke kan være et Monsterbrug, som grunder sig paa fortrinlig Dvælse og Duellighed, ligesaalidt som Skolegutteres Arbejde ville være Mesterværker, eller en Dreng, som begynder sine første Forsøg med at sy Sko, forfærdiger fortrinlige Sko. Jeg nævner dette, fordi der vel endnu ere de, som tænke sig Landbrugsstoler at burde tillige være Monsterbrug, hvilket hos os vel kun i saa Tilfælde er rigtigt og udkræver i alle Fald større Gaarde og flere faste Arbejdere o. s. v.; derimod kan der jo ikke være noget i veien for, men er det netop onskeligt, saavidt Forholdene tillode at knytte til en Landbrugsstole en fortrinlig Driftsmaade, medens det ikke er en fortrinlig Driftsmaade at lade uovede Saamænd udføre den meste Saaning og ligervis i andre Dele.

Efterhvert som man her i Egnen bliver fær-

dig med Baararbejdet, indtræffer den bedste Tid til at faa leie Arbejdere, og da her har maattet udføres meget mere Arbejde end der kunde ved Cleverne, for at faa Gaarden i dens nuværende Stand, som endnu er langt fra velstiftet for et anbefalelsesværdigt, forudbestemt, flereaarigt, regelmæssigt Verelbrug (medens Vepelbrug har været drevet siden Skolens Begyndelse) og da Fordelene ved et flereaarigt, velordnet Verelbrug, hvor det passer, ere meget store og længe have været attraaede, saa har jeg derfor og tillige af andre Grunde fundet at burde gjøre store Opoffelser for snarest mulig at naa frem til at indføre et mere regelmæssigt Verelbrug, og derfor har jeg i 1856 fra Mai Maanedes Begyndelse til 12te Juli havt omtrent 4 a 12 leiede Arbejdere dagligt, især til at bryde før ei opbrudt Mark. Det er omtrent saa mange som jeg kunde faa og skaffe Værktøi til. Foruden den store Udgift til Dagløn har ogsaa Bestadigelse og Slid paa Redskaber kostet meget; men jeg har ogsaa udsat mig for den Gæde, som kunde opstaa af at saamegen Mark blev opbrudt, og at jeg tabte den som England — om Englandet end var slet. — Da det paa anden end den til at leie Arbejdere benyttede Tid er vanskeligt at faa Folk her til rimelige Priser, og man saar saa faa, at saare lidet kan udrettes, saa har den angivne Tid været benyttet. Men naar Jorden har da været opbrudt, saa burde den jo benyttes: men hvortil skulde den Jord, som blev brudt fra Mai til i Juli og som ikke strax kunde tages i Brug, men først efterat Stene m. m. var bortskaffet, vel benyttes? Den har været saaledes benyttet: For ei at faa et Raas af større og mindre seige Klumper (thi Myrjorden, ja selv Sandjorden har været saa gennemtrængt af seige Rodrevler, at den, behandlet paa almindelig Maade, udkrævede ikke saa Aar eller et altfor kostbart Arbejde for at blive nogenlunde bekvem Jord), har jeg ved Brydningen ordnet det saaledes, at jeg ved at sætte Poteter paa en usædvanlig Maade har kunnet ved Dyrkningen af disse faa en mere bekvem Jord; men dette sker ved at sætte dem i Rader, saa at der er meget langt mellem Raderne og langt mellem Poteterne i Raden, hvorved mindre Udsæd og Gjødsel kræver til paa et større Stykke, men hvorved Udbyttet og bliver ringe, som det kan sees af Potetesudsæden, Potetesavlingen og Potetesarealet og den i 1856 opbrudte Jord, hvilken næsten udelukkende har været anvendt til Potetes, og hvilken udgjorde omtrent 16 Maal Jord (til det ringe Udbytte medvirker i høi Grad den sildige Sæmning). Dog, da Hovedhensigten var at tilseiebringe Ploieland og Jord, bekvem til Dyrkning, har Bihensigten været sat tilside for Hovedhensigten. Men da man ei forud kan beregne hvormange Folk man vil faa at leie, da dette er afhængigt af flere Omstændigheder, og viser sig meget forskelligt, saa maa der ved Planen for Baararbejdet og altsaa ved Agerjordens Anvendelse om Baaren udtages det fornødne Areal til Poteter til det nødvendige Behov (til Huset alene benyttes areligt omtrent 80 Tdr.). Men da Jngen kan være

vís paa, at Poteterne ei blive angrebne af Sygdom, eller paa hvor rig Høsten vil blive, saa bør man søge at faa en saa stor Vøsing, at man kan blive hjulpen, selv om Høsten bliver lidet rig eller lidet maatte tabes ved Sygdom.

(Fortsættes.)

Drivbænken.

Medens Husmodrene paa Landet i Almindelighed gjerne ville have en Drivbænk, for ikke at bruge det halvtvdske Ord Mistbænk, i Haven, fordi den stoffer dem flere Produkter, de gjerne ville bruge i Husholdningen, paa en Tid af Aaret, da de ikke kunne faa dem tilkjøbs, naar de ikke bo i Nærheden af en større By eller en Herregaardshave, hvis Eier lader sin Gartner drive Handel, ere Mændene kun sjelden Behynderere af dem, medens de dog nok sætte Pris paa at have tidlige Grønsager paa deres Bord. „Haven,“ sige de, „har alt kostet nok at anlægge, Pasningen af den stoffer os ogsaa en aarlig Udgift, og denne vil blive endnu større, naar vi nu tilmed skulde anskaffe og vedligeholde en saadan Bænk; thi det er jo ikke gjort med at tjøbe Rammerne og Binduerne, men saa skulde vi og hvert Aar afgive nogle Læs Gjødning, og for dem have vi langt bedre Brug i Marken; Ruberne ville behøve Reparation, der skal anskaffes Møtter“ o. s. v. At enhver ny Ting, man anskaffer sig, maa forarsage en Udgift, er vist nok, men naar den nye Ting bringer os en Fordel, som opveier Udgiften eller i det mindste Renten af den, og naar denne er forholdsvis ubetydelig, synes der dog virkelig ikke at være nogen stielig Grund til at se surt over den. Og at det er Tilfældet med den stakfels Drivbænk, forsaaavidt den ikke gjøres større, end der er nødvendigt, naar den skal kunne tilfredsstille det Forbrug, der er i en Husholdning paa Landet, for de Produkter, der kunne frembringes deri, drifter jeg mig til at tro, at jeg kan bevise. Lad os en Gang se, hvad der kan produceres under 3 Binduer. I det første kan der saaes Gulerodder, og unge Gulerodder paa Suppen og til opstuede grønne Urter er dog vistnok Noget, hvorpaa de Fleste sætte Pris. Men der gaar 12—14 Uger hen, inden man kan begynde at trække af Gulerodderne, og for at faa noget Udbytte af Binduet i Mellemtiden, kan man saa Rødder og Sildsalat imellem dem; og naar de nu alle ere trufne, da er det slet ikke for sildigt at sætte en Melonplante i Binduet, efter at der er lagt noget frisk Jord i det, og den vil give 3—4 Frugter. Dette Bindu kan da saaledes siges at være vel benyttet fra Foraars til Efteraars. I det andet Bindu kan man plante to Agurkplanter, for at have Agurksalat tidligt paa Aaret, og pleies de godt, ville de vedblive at bære langt ud paa Sommeren. Men Agurkplanterne ere kun smaa, naar de sættes i Bænken, og det varer en Tid inden de udfylde Binduet; der

er saaledes i den første Tid Plads i det for andre Planter, som man senere vil plante ud i Haven. I det tredje Bindu kan der saaes Frø af Selleri, Porrer, tidlig Epids- og Savoikaal, Blomkaal o. s. v. Husmoderen vil vistnok ogsaa gjerne have sine Georginekholde drevne lidt frem om Foraaret, for at faa dem tidligt i Blomst, og der kan godt blive en lille Plads tilovers for dem i dette Bindu, som, naar det senere er bleven tomt efter den første Afbenyttelse, giver Plads til Melonplante.

Dette er nu blot et Exempel paa, hvor meget Nytte man, især paa Landet, hvor man har ondt ved at faa de her nævnte Produkter tilkjøbs, kan have af en saadan Bænk; den kan benyttes paa mange andre Maader efter Eierenes Smag. Det var nu Indtægten, Drivbænken giver os; men hvad Udgift kræver den? thi den maa jo ogsaa tages med her, naar Budgettet skal kunne kaldes fuldstændigt. Binduerne og Rammerne kunne ikke koste over 10 Spd., altsaa omtrent 60 $\frac{1}{2}$ om Aaret; der vil medgaa omtrent 8 gode Læs Hestegjødning; men disse ere jo ikke spildte, de kunne, efter at være benyttede i Bænken, komme Ageren tilgode, og det endog i forbedret Tilstand; Møtterne, som kunne holde i 2 Aar, naar de behandles nogenlunde omhyggeligt, ville, høit anslaaet, koste 90 $\frac{1}{2}$ og Reparationerne paa Ruberne vilde ikke overstige 60 $\frac{1}{2}$ om Aaret. Arbejdsraften, der vil behøves til Anlægget, er for ubetydelig, til at vi behøve at tage den med i Beregningen. Men denne aarlige Udgift erstattes rigeligt alene af Melonerne, Bænkene leverer, naar disse beregnes til 10 $\frac{1}{2}$ pr. Pd., og det er godt Kjøb.

Efter saaledes at have søgt at vise, at en lille Drivbænk ingenlunde forvolder nogen egentlig Udgift, skal jeg nu gaa over til at omtale, hvorledes den bør anlægges. Først og fremst maa vi sørge for et tilstrækkeligt Forraad af halmet Hestegjødning; men denne kan ikke anvendes saa frisk, som den kommer fra Stalden, den maa først præpareres, som Gartnerne kalde det. Naar frisk Gjødning skal sættes sammen til Bænke, vil den udvikle meget skadelige Lustarter paa Grund af Urinstoffet, den indeholder; omstiftes den ikke i Løbet af 8—10 Dage, vil den blive saa tør, at den næsten ikke kan frembringe nogen Varme. Den maa derfor være omstiftet 2 Gange, førend den sættes sammen til Gjødningsbænk, og hvis den er meget tør, maa den gennemvandes; der vil saaledes hengaa en 14 Dages Tid fra den Dag, vi begynde at samle Gjødning til Bænken, og indtil denne kan sættes, men ved en saadan Behandling af den sikre vi os ogsaa en mild og varig Varme og bidrage til at befrie os for Brand i den. I mindre Haver er det ikke tilraadeligt at begynde Anlægget altfor tidligt, da Veiriget paa den Aarstid som oftest er meget misligt for det Slags Drivveri. Naar Bænken er anlagt og varm i Begyndelsen af Mars, vil det være tidspunkt. Om man skal anlægge Bænken ovenpaa Jorden eller sænke den noget ned i denne, beror paa Bestaaffenheden af den Plads, der er bestemt

til den; er denne fugtig, maa Bænken ligge over Jorden, i modsat Tilfælde udgraver man en Grube, omtrent 1 Alen dyb, og lægger Gjødningen deri. Det turde vistnok ikke være overskødt her at sige et Par Ord om, hvorledes Binduerne bør være gjorte for at kunne kaldes hensigtsmæssige, thi man ser dem nu ofte intet mindre end saadanne. 2 Alens Bredde og $2\frac{1}{2}$ Alens Længde er vistnok de mest passende Dimensioner for dem. Rammerne maa være af tørt Furutræ og gjøres 2 Tommer brede og $2\frac{1}{2}$ Tomme høje; der anbringes 4 Sprosser i dem, som dog ikke maa være over 1 Tomme brede, og de maa løbe spjost til paa den inderste Side. For at gjøre Rammerne forsvareligere, forsynes de paa den nederste Side med 4 Vinkelfjern, der faldes ind i dem, og med en tynd Jernstang i Midten tæt under Sprosserne. Ruberne maa gjerne være af grønt Glas, men ikke over 8 Tommer lange. Jo bedre Binduerne aarlig forsynes med Maling og Ritning, desto varigere blive de.

Lægges Bænken ned i Jorden, anbringes der paa Bunden af Gruben et Lag Grus af omtrent 1 Fods Høide, og herpaa lægges nu Gjødningen lagvis, men hvert Lag slaes dygtig fast med Baggen af Greben; at træde den sammen er mindre anbefaleligt, da det derved er vanskeligere at faa den lige fast overalt; man lægger saa mange Lag, at Bænken ved Bagsiden bliver 4 Fod høj og 3 Fod ved Forsiden, saa at den altsaa faar en lille Straaning imod Syd. I Egne, hvor man har Overskødighed af Blade, kunne disse med stor Fordel benyttes til at blandes imellem Gjødningen, og man kan gjerne tage halvt af hver, forsaavidt det er Ege- og Bøgeblade; er det blødt Løv, da ikke mere end en Trediedel. I Nærheden af Stranden, hvor man let kan faa nok af frisk Tang, kan denne bruges som Erstatning for Hestegjødning, men Barmen, den giver, er dog mindre varig. Naar Bænken er færdig, sættes Rammen paa den, og Binduerne lægges paa, hvis man ikke har gamle Brædder eller Lemme at dække med, hvad der er at foretrække, da Binduerne derved ikke blive udsatte for de skarpe Dunster og Fugtigbeden, der udvikler sig strax efter Anlægget. Efter en 5—6 Dages Forløb har Bænken sat sig og er passende varm; Rammerne stilles da lige, der sættes en Omsats udenom disse og Bænken, og en saadan bestaar i et Lag halmet Gjødning af $1-1\frac{1}{2}$ Fods Bredde, der sættes som en Bold op til Bænken for bedre at vedligeholde Barmen i den. Forinden Jorden fyldes i Bænken, lægges der et lille tyndt Lag gammel Gjødning paa den, hvilket bidrager til at forebygge Brand. Et Jordlag af 8—10 Tommers Høide vil være passende for de fleste Planter, der dyrkes i en saadan Bænk, men det maa dog ikke lægges i den paa een Gang, men i to, og omstiftes en Gang om Dagen for at blive tilstrækkelig gennemvarmet overalt og torres noget. Binduerne lægges nu paa, og ved at stifte en Sten eller et Stykke Træ ind imellem dem og Rammen, tilveiebringes der en lille Abning, igennem hvilken den Damp, som maatte fremkomme i Bænken,

kan trække ud. Om Natten, og saafremt det er strengere Frost, ogsaa om Dagen, dækkes Binduerne med Matter, og ved saadan Dækning saavel som ved den omtalte Ruffigjødning paa solklare Dage søger man at vedligeholde en omrentlig Temperatur af 12° Varme i Luften under Binduerne. 3—5 Dage efter at Jorden er lagt paa vil man kunne besaa og beplante en Drøbænk.

Inden jeg slutter disse korte Bemærkninger om denne Del af Kjøffengartneriet, vil det dog vistnok være ret betimeligt at give et Raad om, hvorledes man lettest kan forskaffe sig en Jord, der er tjenlig for de Planter, man vil dyrke i Bænken. Hvor man kan faa Jord af en gammel Grøstevold eller af en Eng, som har ligget i Græs i mange Aar, er det den bedste, man kan ønske sig; men den maa have ligget i Haug et Aarstid og være blandet med Bladjord og lidt gammel Møg. Paa de fleste Steder vil man imidlertid ikke kunne faa denne Blanding og maa derfor hjælpe sig med en god muldet Havesjord, hvortil der er sat lidt forraadnet Møg og Sand. En fortrinlig Jord til Drøbænke kan man ogsaa forskaffe sig ved at bringe Heste- eller Kogegjødning og alt Utrub og Affald fra Haven i en Haug og lade det forraadne. Efter at være harpet og til nogle Planter blandet med lidt Sand, kan denne Kompost benyttes. (Danck Ugeff. f. Landmænd.)

Indlandet.

Christiania. Ifølge private Efterretninger agter Hs. t. H. Kronprindsen at reise til Norge i Begyndelsen af Mai d. A.

— Ifølge lgl. Resol. skal der i Christiania nedsettes en Kommission for at udarbejde Forslag til de Foranstaltninger og reglementariske Bestemmelser, som Iværksættelsen af den under 12te Oktober 1857 emanerede Lov, indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovningen angaaende Værnepligt og Udskrivning, gjør nødvendige.

— Ligeledes er Departementet for det Indre ved lgl. Resol. bemyndiget til 1) af det til Uddannelse eller Oplærelse af Udskiftningsformænd bevilgede Beløb at uddele Stipendier paa 150 Spd. til otte Nordmænd, der under Ophold i Sverige i indværende Aar have at søge den for Udskiftningsmænd fornødne Uddannelse efter de Forskrifter, som af Departementet maatte gives; 2) ved Hjælp af ovennævnte Bewilgning at antage en i Udskiftningsvæsen duelig svensk Mand til i indværende Aar her i Landet at meddele Bewilgning i de ved Udskiftningsforeretninger forefaldende Arbejder, samt at anvise ham hans Birkelreds.

— Ved lgl. Resol. er Marine-Departementet, forsaavidt som de til de faste Mandflaader bevilgede Midler tillade det, bemyndiget til at tilstaa Hvervingspenge af saadan Størrelse og paa saadanne Betingelser forøvrigt, som det befindes nødvendigt til faste Mandflaader, der anhverves i Overensstemmelse med Reglementer for sømilitære Korps af 24de Februar 1854, 3die Kapitel.

— Overkontrollen med den beskattede Tilvirkning af Malt skal, ifølge Egl. Resol., henlægges under 5 Overkontrollører, en i hvert af efterfølgende Distrikter: 1ste Distrikt: Christiania By, Akershus, Smaalehønes, Buskeruds, samt Farsøberg og Laurviks Amt. 2det Distrikt: Christians og Hedemarskens Amt. 3die Distrikt: Trondhjems Stift. 4de Distrikt: Bergens Stift og Stavanger Amt. 5te Distrikt: Bratsbergs, Nedenæs og Nobygdelagets, samt Vister og Mandals Amt.

— Ved Egl. Resol. af 20de f. M. er Marine-Departementet bemyndiget til at organisere Redningsvæsenet væsentlig i Overensstemmelse med de af Toldkassierer Arnung og Fyrdirektor Diriks fremsatte Forslag, samt i den Anledning udstæde de fornødne Instruktioner og Reglementer.

Fra **Stien** meldes, at der sammesteds har udmeldt sig 112 Personer af Statskirken og at Friemenigheden der bestaar af imellem 160 à 170 Medlemmer.

Laurvik. Ifølge privat Overenskomst af endel af Byens Damer er besluttet oprettet et Selskab under Navn af „Laurviks kvindelige Understøttelseselskab,“ hvis Diemed skal være at komme saadanne fattige og Nødlidende til Hjælp, hvis Nød er af den Beskaffenhed, at samme ikke kan og ikke bør afhjælpes ved Understøttelse af Fattigvæsenet.

Udlandet.

Sverige. Det forstærkede Statsudflot har bevilget den foreslaede Sum til Stockholms Befæstning.

— Den 25de f. M. aabnedes Arbejderne paa den Jernbane, som fra Stockholm i Syd for Mälaren skal møde den fra Gøteborg anlagte Bane.

England. Det nydannede engelske Parlament bestaar af Lord Derby, som Premierminister, Lord Malmesbury, Hr. Disraeli, Hr. Walpole, Hr. Genley og General Peel, resp. som Ministre for Udlandet, Finantserne, det Indre, Handel og Krigen, Lord Ellenborough som Præsident for det østindiske Bureau, Sir F. Thesiger som Lord-Kansler, Lord Hardwicke som Geheime-Seglsbevarer, Lord Colchester som General-Postmester, Lord John Manners som Minister for de offentlige Arbejder og Sir Edvard Bulwer Lytton som Kansler for Hertugdømmet Lancaster og Sir James Mackintosh vil erholde Portefeuillen for Kolonierne eller Marinen. Den Sidstnævnte kaldes ogsaa Hertug af Northumberland. Lord Eglington er bleven udnevnt til Lord-Lieutenant af Irland.

— Ifølge et Telegram af 2den d. M. erklærede Lord Derby i Overhuset, at Regjeringen bestræber sig for at vedligeholde de vensfabelige Forbindelser med Udlandet, navnlig med Frankrig. Han billigede fuldkommen Palmerstons Opræden. Underhuset har aldrig dadlet Komplotbillerne, men alene Undladelsen af at bevare Grev Walewskis Depesche. Han vilde paa det høfligste udbede sig Forklaring af Napoleon. Hans Svar vilde afgjøre det Videre; imidlertid tagtlog Regjeringen Konspirationerne. Regjeringen havde besluttet at opgive Billen om Ost-

indien, han kunde ikke love at forelægge nogen Reformbill. Parlamentet er ajournert til den 15de.

Frankrig. I Paris har Lord Palmerstons Nederlag og Afsted gjort umaadelig Opstigt og paa Borsen faldt alle Værdipapirer betydeligt.

— Ifølge Telegram af 26de fra Paris ere Pjerri, Desini, Rudis og Gomez dømte.

Asien. Den i Kanton ansatte Guvernør, Jeh, der havde forklædt sig som Kuli, samt Tartargeneralen ere blevene tagne tilfange af de Allierede. I Jehs Sted havde de Allierede ansat en anden Mandarin.

I Kanton fandt de Allierede en Skat af 11 Millioner Franks, som Kanton skal have faaet til Laans mod Renter.

— Lord Campbell har slaaet Dyrøvrerne ved Futztyghur og naar et forventet Beleiringsstræn ankom, agtede han at rykke ind i Rudh. Dyrøvrerne befæste Lucknow; de udgjøre omtrent 100000, og skulle ikke alene være modløse; men ere endog indbyrdes uenige.

Agte perubiansk Guano
i Sække, vægtig 160 P, sælges a 3 Spd. 40 P
pr. 100 P af Westye Egeberg & Co.

Christiania Kornpriser.

indenlandsst

Hvede, 3 $\frac{1}{2}$ à 5 $\frac{1}{2}$ Spd. intet solgt.
Rug, 15 à 16 P.
Byg, 11 P à 13 P 12 P.

udenlandsst

Rug østersøst 18 P à 4 Spd.
Rug dansk 17 P 18 P.
Byg 2radigt 15 P à 17 P.
Erter 4 $\frac{1}{2}$ à 5 Spd.
Hvede 5 à 6 Spd.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Rjøvmd. 6 Spd. pr. Ld.
Sild, stor Mid. 5 $\frac{1}{2}$ Spd. pr. Ld.
Sild, smaa do. 5 Spd. pr. Ld.
Sild, stor Christ. 4 $\frac{1}{2}$ Spd. pr. Ld.
Sild, smaa do. 18 P.
Storset 6 P 18 à 7 P. pr. Bog.
Midbisset 1 Spd. pr. Bog.
Smaaset 4 P 12 P pr. Bog.
Rødstjer 7 P.

Udgiverens Adresse:

J. Schrøder, Bøll i Bærum.

Følgebld til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. E. Sabittius.